

katero tako vlada, kakor prav spozna, in pa večino, katera v toliko podpira vlado, v kolikor se prepričanje njeno in vladino vjema, ali v kolikor zahteva to politična potreba.

Dalje kazal je govornik obširno in temeljito, kako se mora vrediti državno gospodarstvo, ako se hočemo izogniti prihodnjim nevarnostim naglasujoč, da je breme kmetijstva še zmiraj pretežno in da bode čedalje neiznosnejše vsled ameriške in izhodne konkurence. Vse države branijo svoje kmetijske pridelke, branijo svoje obrtnijske izdelke s carinskimi ogradami.

Naša država ima sicer tudi nekaj carine na uvažanje žita, toda ne okrog in okrog, ker je izhodna stran, meja rumunska in srbska, odprta, tako da nas od tod preplavlja tujo žito.

(Dalje prihodnjič)

Naši dopisi.

Z Dunaja 29. marca. (*Spomlad v naravi; — viharti v državni zbornici.*) Še le s prvim pomladanskim dnevom (21. marcom) nastopilo je v resnici prijetno pomladansko vreme. Tukajšnje, zime naveličano občinstvo vrè, kakor hitro solnce gorko posije, v trumah ven na vse strani na solnčnata sprehajališča v predmestja. Posebno gosto je proti Donavi tje v Praterju, kjer posebno v nedeljah popoldne vse gomoli vsakovrstnega dunajskega prebivalstva, kakor pred čebelnjakom čebel, ko prvo solnce gorko posije. Na večer, se ve da, vračajo se zopet tako goste trume nazaj proti mestu — večinoma precej židane volje. — Vse drugače je vreme v državnem zboru, kjer se ravno bojuje redna borba državnega proračuna.

Ta borba boruje se danes uže 9. dan v zbornici poslancev. Dolga vrsta govornikov nastopila je uže v tej borbi, oestro se je uže govorilo, toda najburnejše vršila se je seja dné 26. marca, ko sta govorila poleg Knotza največja kričača zbornice: Strache in Pernerstorfer. Izrekoma Strache s svojo buhlo-votlim glasom, s ptujim naglasom, z brezozirno surovostjo, kakoršna se nahaja k večem med vinjenimi gosti, presegel je skoraj svojega mojstra Knotza. Vse priimke, kakoršne si pridevajo drug drugemu razjarjeni surovi nasprotniki, metal je v obraz sedanji vladi in pa večini državnega zbora. Ko je Strache končal svoj govor, omenjal je češki poslanec na glas, da se tako sme k večem govoriti v krčmah.

Temu nasproti so kričali pristaši in Strachejevi predsednik Smolka je kot dober oče zbornice mir napravil v zbornici v tem, da je po karanji Strachej-a k redu pozval tudi onega, ki je klical, da spadajo taki govori v krčmo.

Prav tak vihar ponovil se je pri govoru rudečonosatega Pernerstorferja, ki je s posebno gorečnostjo zagovarjal rudeče socialiste. Videti je skoraj, da ga rudečica lastnega nosa tako navdušava za rudeče socialiste, ki se ravno te dni, posebno v Belgiji, radujejo z „rudečim petelinom“, požigajoči tovarne in grajščine.

Še bolj viharen je bil prizor ravno tisti dan, ko je neustrašljivega Nemca s Česke, Heinricha, z največjo surovostjo napadal Schönerer očitaje mu odpadništvo, izdajstvo, nepoštenost in mnogo tacega. Predsednik, bil je tedaj ravno grof Clam na stolu predsednika, je sicer pozval k redu glasovitega Schönererja, pa neustrašljivi poslanec Heinrich se ni zadovoljil s tem zadostenjem, temveč je zahteval v seji družega dne, da naj o tem razžaljenji sodi tudi vsa zbornica. Izvolil se je iz oddelkov zbornice odsek 9, obstoječ iz poslancev: grof Coronini (načelnik) dr. Katrein (poročevalec), dalje: Ed.

Süss, Zota Izidor, Zota Ivan, dr. Spaček, dr. Hausner, Zallinger, grof Hompesch. Ta odsek poročal bo jutri zbornici, in akoravno se bo levica (gledé na enak slučaj z ministrom Pražakom) protivila izreku nevolje, bodo vendar gotovo vsi prijatelji parlamentarizma odločno obsodili surovosti, ki se hočejo vpeljati v državni zbor.

Iz tuhinjske doline 21. sušca. — Uže dolgo ni bilo nobenega dopisa iz tukajšnje okolice v Vaš velečenjeni list. Zato sem se jaz namenil, danes od dobrega prepusta kaj pisati, če bo volja v drage „Novice“ sprejeti te moje vrstice. Dne 13. svečana ob 8. uri zvečer je začelo goreti v Šmartinu na Hvaletovem podu; k sreči ni bilo vetra, snega pa doveli in tudi ljudje so hitro na pomoč prišli, da ni več pogorelo, kakor sam pod z vislimi in klajo vred. Dne 5. sušca ob 7. uri zvečer je bil uže zopet ogenj. Vžgala se je streha na Žumrovi prodajalnici; ker so ljudje hitro na pomoč prišli, ni več pogorelo, kakor sama streha. Kako je ogenj nastal, se ne vé. Nevarnost je bila velika za celo vas, ker stojita obe poslopji sredi vasi.

Dne 21. svečana ste bili tudi tukaj v Šmartinu dve zlati poroki J. Raka iz Buča in M. Cevca iz Potoka. Oba zlato-poročenca sta še krepka moža, kakor tudi njih žene. Pri tej svečanosti je igrala kamniška banda. Take slovesnosti ne pomni tukaj nobeden.

Zima nas pa uže tako dolgo pritiska, da Bog pomagaj. Tukajšnjim posestnikom tako manjka živinske klaje, da je še kupiti ni nikjer, mogoče tudi za drag denar ne. Sv. Jedert nam ni prinesla rosice, ampak ima še božični sneg, kateri še vedno pokriva zemljo. Tukaj so se uže vresničile besede preroka, ki je rekel, da bo 1886. leta vpil celi svet gorjé. Tukajšnji kmetje tako upijejo: kaj bo, kaj bo z ozimim žitom, ki bo gotovo pozeblo, če nam Bog hitro ne pošlje toplega vremena.

Čebel je tudi v tej zimi veliko lakote pomrlo; ostale so pa vse bolne (grižave). Ne vem, če so za to kake zdravila ali ne; ko bi vedele „Novice“ za to kaj svetovati, bi mi jako vstregle.

Dobrova 27. marca. (*Javna zahvala in drugo.*) Tukajšnja ljudska šola ima letos po novem letu v svoji kroniki uže tri milo-blage dobrotnike zabilježene, in to ti-le: a) naš v. č. gospod župnik Jernej Babnik, kateri so šoli podarili več letnikov „Zgodnje Danice“, koja se v posameznih listih učencem za čitanje na dom razposoja, ter se tako pri njih veselje po koristnem čitanju vnema in množi; b) naš vrli gospod Josip Laznik, duhovni pomočnik in veroučitelj, podaril je šolski bukvarnici „Vrteca“ letnike 1883., 1884. in 1885., a za letošnje leto pa ta izvrstni list tudi na ime tukajšnje šole na svoje lastne stroške naročil; c) slavno društvo „Narodna šola“ v Ljubljani podarilo je tukajšnji šoli popolno brezplačno zemljevida „Evropa“ in „Avstrijsko-ogerska monarhija“ ter magnetično iglo velike oblike.

Vsem tem trem blago-milim dobrotnikom tukajšnje šole izrekam tukaj v svojem, v šolske mladine in v cele šolske občine imenu presrčno-iskreno zahvalo! Bog mili naj blaga dejanja imenovanim dobrotnikom vredno povrniti in pošteno poplačati izvoli!

Da ima tukajšnje šole mladina v resnici veselje do koristnega čitanja, znak, najboljši je to, da se je od dné 13. svečana pa do danes uže iz šolske bukvarnice posodilo 72 strankam knjig v čitanje na dom. Škoda le, da je v bukvarnici še precejšnje število knjig, šolski mladini namenjenih, nevezanih, toraj tudi za razposojanje še ne prirejenih! A tudi temu bode se gotovo kmalu v okom prišlo, ker je tukajšnji krajni šolski svet za napredek šole z dušo in telesom nad vse vnet.

Letošnja zima bila je tudi tukaj skoz in skoz brez presledka huda, ostra in brez presledka stanovitna. Naj-

več mraza bilo je letos tukaj celih 15° R. Tri do štirikrat bil je sneg tako zapadel, da šolska mladina iz bolj oddaljenih vasi po več dni v šolo ni mogla priti. Sv. Jožef je pa zimi menda konec naredil.

Šolsko obiskovanje, hvala Bogu, bilo je in je še vedno od pričetka tekočega šolskega leta prav redno. Šolski otroci bili so zelo zanemarjeni, a sprideni pa niso; so nasprotno prav dobri in poslušni ter tudi, in kar je poglavitno, odkritosrčni. Vsega skupaj šteje tukajšnja šola 263 obiskujočih otrok, radi tega imamo tudi v obeh razredih razdeljeni (poludnevni) poduk.

V Podrožniku naročilo se je 10.000 gozdnih sadik, katere bomo s šolsko mladino na primernih krajih pravilno posadili. Tudi v sadjereji smo pričetek uže storili s tem, da smo nekoliko pešek posejali. Otroke ta koristna kmetijska stroka prav zelo zanimiva, a še bolj jih bode, kedar se je enkrat tudi dejansko naučé.

Pozimi bili smo z šolsko mladino pri šoli tudi malo mizico koristnim ptičkom pogrnili, katero so kaj pridno slednji dan obiskovali. Šolski mladini je bilo to prav mnogo veselja napravilo.

Za plačilo pa nam sedaj mali gosti od jutra do večera okolo šole prav prijetno prepevajo in žgolé.

Krt je jako koristna žival pod zemljo, ne pa tako (dvonogi) med družbo človeško. Tudi tukaj bil je o svojem času tak krt, kateri je na vse strani ril, mir in edinost pa spodkopaval, s čemur spodnesel je pa le svojo lastno lestvico; šel je! — Pri vsem tem pustil je pa tukaj par krtic, katerima bode pa tudi kmalu sape zmanjkalo.

Sadjereja tukaj ni še tako razvita, kot bila bi lahko, pač pa je čebelarstvo na precej veliki stopinji napredka. Ako Bog zdravje in pamet dá in ohrani, povzdignila bode se počasi tudi sadjereja na ono mesto pravega napredka, na katerem mogla bi tukaj v resnici izdatnih in obilnih gmotnih dohodkov zaradi bližine glavnega mesta dajati in donašati. V to Bog pomози in sreča junaška!

M. Rant.

Dobrova 29. marca. (*Nesreča ne počiva.*) Dne 23. t. m. vračal se je Mihael Hudnik iz Hruševega hiš. št. 21, 34letni fant od svojih opravkov pozno ponoči skozi vas Gabrije proti domu. Ob poti, po kateri je hodil, nahaja se Klobusov vodnjak; ta vodnjak je pa prav slabo ograjen. Ker je bila ob njem pot ledena, zdrsnilo je preje kot ne imenovanemu in padel je v globočino vodnjaka, kjer je tudi svojo smrt našel. Domači in sosedje iskali so pokojnika skozi cela dva dni, a še le 25. t. m. zasledili so ga v vodnjaku mrtvega.

Ranjki bil je doslužen vojak, jako pohleven, krotak, delaven in trezen mladenič; bil je ob enem tudi prav pobožen in bogomolen kristijan. Sovražnikov ni imel nobenih, ker tudi on sam sovraštva poznal ni. Vsem in vsakemu se po njem bitko in tužno zdi.

M. Rant.

Iz Ljubljane. — Kranjski nemškutarji izbrali so si letos za svojega govornika v državnem zboru bukovinskega poslanca dr. Tomaščuka, ki je izrekoma napadal kranjsko deželno vlado in njega predsednika zato, ker ni pritrdila sklepu kranjske hranilnice gledé ustanovitve in zdržavanja nemške ljudske šole v Ljubljani. — Ta napad zavrnil je poslanec Šuklje pri razpravi državnega proračuna za ministerstvo notranjih zadev. Popolnoma zavrniti tega napada govornik ni mogel, ker mu je predsednik z ugovorom, da nazaj sega v splošno razpravo, segel v besedo. Popolnoma pa je zavrnil trditev o tlačenju Nemcev na Kranjskem s skli-
čavanjem na mnogo mirnejše razprave zadnjega zasedanja deželnega zbora in pa na to, kako zadovoljni bi bili Slovenci na Štajerskem, Koroškem in Primorskem,

ako bi se z njimi tako ravnalo, kakor z Nemci na Kranjskem.

— Bivši trgovinski minister baron Pino se je dokončno odločil, obdržati svoje poslanstvo v državnem zboru za Koroško in to vsled odločno izrečene želje svojih volilcev. — Veseli nas, da baron Pino ni vstregel želji političnih nasprotnikov koroških Slovencev. Ker je bil baron Pino tudi minuli ponedeljek pri cesarju v avdijenci, smemo se tudi nadejati, da se baron tudi v prihodnje še ohrani na primernem mestu v državni službi.

— Državni poslanec Pfeifer potezal se je pri poglavji državnih cest državnega proračuna krepko za tiste in stavil primerno resolucijo, da se preloži državna cesta med Novim mestom in Šentjernejem na podlagi že izdelanih načrtov, o katerih je željo izrekel, da se kar prej predlože ministerstvu notranjih zadev.

— Bolezen med slovenskimi poslanci. Omenjali smo uže, da je tržaški poslanec Nabergoj dalj časa bolehen, z veseljem pa naznanjamo, da je skoraj popolnoma okreval in da se te dni zopet vrne v državni zbor.

Nasproti pa se nam poroča, da poslanec Božidar Raič precej boleha. Nad osem dni uže čuti bolečine v želodcu. Do včeraj se vkljub zdravniške pomoči zdravje še ni na boljše obrnilo. Bolnik se je sicer do sedaj trdovratno branil ostati v postelji. Ker pa razun juhe jedi skoraj nič ne vživa, je tako oslavljen, da mu bo, ako se prav kmalu na boljše ne obrne, popolni pokoj naložen. — Upamo in želimo, tudi o gosp. Raiču prihodnjič slovenskemu občinstvu naznaniti boljših poročil. — Ravno čujemo, da je g. Raiču včeraj bolezen nekoliko odlegla.

— Naučni minister pl. Gauč izrekel je v svojem prvem govoru v zbornici pretekli ponedeljek, ko je krepko zavračal nemško-narodnega učitelja Fussa, načelo, da mora v avstrijski šoli vsak narod v naši domovini stanujoč najti razvoj svojih ljudskih posebnosti in s tem tudi poduk v lastnem jeziku. — Slovenci zadovoljni pozdravljamo to pravo načelo in pričakujemo, da se takoj izvrši.

— Nabiranje doneskov za zgradbo „Narodnega Doma“ v Ljubljani. Tudi pretečeni teden ni ostal brez gmotnega vspeha za naše podjetje. Število razprodanih krajcarskih knjižic se je za tri pomnožilo, tako, da jih imamo sedaj že šestinšestdeset. Dobili smo namreč LXIV. pod št. 15 (poverjenik g. V. K.) iz Ljubljane. LXV. pod št. 432. (poverjenik g. G. M.) so izpraznili gostje čitalniške kavarne ljubljanske. To je v teku pol leta že četrti slučaj. Mali, neznatni obolus, ki ga vsakdo prav lahko vtrpi, in vendar že 48 forintov na korist zgradbi „Narodnega Doma“. Hvala in čast domoljubnim gostom, hvala tudi vstrajnemu kavarnarju poverjeniku. Naj bi se tega vzgleda jeli poprijemati tudi drugod po kavarnah in gostilnah, naj bi si tudi drugod Slovenci, ki se pri raznovrstnih igrah shajajo, da si z njimi „preganjajo skrbi oblake“, nalagali prostovoljno male kazni in ta denar posvetili „Narodnemu Domu“. — LXVI. krajcarsko knjižico dobili smo pod št. 149 (poverjenik g. Fr. D.) iz Dunaja. Kupili so jo večinoma slušatelji živinozdravništva in omenljiva je posebno zagadelj, ker so obilo k njej pripomogli česki dijaki. Slava njim in marljivemu g. poverjeniku, v čegar oskrbi je še več krajcarskih knjižic. Razun tega smo dobili iz Loža od poverjenika g. J. R. na desetkrajcarsko knjižico pod št. LXVI. nabranih 17 forintov. Hvala sploh vsem nabiralcem in podpornikom našega gotovo domoljubnega podjetja!